

Σιωπή και Έκσταση - Του Επισκόπου Μελιτηνής

/ Γνώμες

Η σιωπή που ακολούθησε τη Σταύρωση ήταν βαριά, ένας αέρας παγωμένος που τύλιγε την Ιερουσαλήμ σαν σάβανο. Ο θάνατος του Μεσσία, μια πραγματικότητα αιχμηρή σαν θραύσμα γυαλιού στην καρδιά των μαθητών, άφηνε πίσω του ένα κενό ακατανόητο, μια νύχτα δίχως υπόσχεση αυγής. Μέσα σ' εκείνη την απέραντη σιωπή της ήττας, όπου η ελπίδα φαινόταν συντετριμμένη κάτω από το βάρος της πέτρας ενός τάφου, η θεία οικονομία ύφαινε ήδη το νήμα της Ανάστασης, ένα μυστήριο που θα ξεπερνούσε κάθε ανθρώπινη λογική και προσδοκία, γράφοντας την ιστορία όχι ως τέλος αλλά ως απαρχή ενός κοσμικού μετασχηματισμού, μιας καινής κτίσης

που ανέτελλε αθόρυβα μέσα από τον τάφο, όπως ο σπόρος που πεθαίνει για να καρποφορήσει. Η προσδοκία της Βασιλείας, που τώρα φαινόταν μακρινή ηχώ, παρέμενε ωστόσο ένας υπόγειος παλμός στην καρδιά μερικών πιστών ψυχών. Αυτή η Βασιλεία, όχι μια επίγεια κυριαρχία αλλά μια εσωτερική πραγματικότητα μεταμορφωτικής αγάπης, καλούσε σε μια τόλμη πέρα από τον φόβο του κόσμου, σε μια πίστη που αναγνωρίζει το αιώνιο μέσα στο πρόσκαιρο, την παρουσία του Θεού ακόμα και στην πιο απόλυτη απουσία Του.

- Γράφει ο Επίσκοπος Μελιτηνής κ. Μάξιμος Παφίλης

Στο λυκόφως της Παρασκευής, ο Ιωσήφ από την Αριμαθαία, μορφή φωτεινή μέσα στο σκοτάδι της γενικής λιποψυχίας, ανέλαβε το έργο της ταφής. Ήταν άνδρας με κοινωνική θέση, μέλος του Συνεδρίου, αλλά η καρδιά του ήταν δοσμένη στην αναμονή της Θείας Βασιλείας, μια φλόγα που έκαιγε σιωπηλά μέσα του. Η ψυχή του, τραυματισμένη από τον πόνο και την αδικία του Σταυρού, πάλλεται τώρα από μια τόλμη σχεδόν παράλογη, έναν υπαρξιακό σπασμό που τον ωθεί να ζητήσει το Σώμα από τον Πιλάτο, σαν να ήθελε να αρπάξει το ιερό λείψανο από τα νύχια της λήθης και της φθοράς που απειλούσαν να το καταπιούν στην αδιαφορία του κόσμου. Η πράξη του Ιωσήφ δεν είναι απλώς ευλάβεια, είναι μια δήλωση πίστης εν μέσω της απόγνωσης, μια πράξη που διαπερνά τον φόβο όπως το φως το σκοτάδι. Με την ψυχή του οδοιπόρο σε μονοπάτια όπου η ανθρώπινη λογική παραπαίει, αυτός ο ευγενής σύμβουλος, ο «εὐσχήμων βουλευτής» (Μάρκ. 15, 43), γίνεται αγγείο της θείας πρόνοιας, ένας άνθρωπος που διακινδυνεύει τα πάντα για έναν Νεκρό που πιστεύει Βασιλέα. Η τόλμη του, μια πληγή ανοιχτή στο πλευρό της κοσμικής εξουσίας, φανερώνει την υπέρβαση του φόβου δια της αγάπης, την αναγνώριση της αληθινής εξουσίας στην ταπείνωση του Θεανθρώπου. Η συνάντησή του με τον Πιλάτο, μια σκηνή βουβής έντασης, θέτει αντιμέτωπες δύο κοσμοθεωρίες: τη ρωμαϊκή πραγματιστική εξουσία και την εσχατολογική ελπίδα της Βασιλείας, μια σύγκρουση που σφραγίζει το Σώμα με την άδεια του κόσμου, προτού Αυτό σφραγίσει τον κόσμο με την Ανάστασή Του. Η καρδιά του Ιωσήφ, κρύσταλλο που ραγίζει από την τρυφερότητα και την αφοσίωση, αντικατοπτρίζει την εύθραυστη δύναμη της πίστης που ανθίζει στα ερείπια της ανθρώπινης βεβαιότητας.

Ο Πιλάτος, έκπληκτος από την ταχύτητα του θανάτου, κάλεσε τον κεντυρίωνα, τον μάρτυρα της τελευταίας πνοής, για να επιβεβαιώσει το γεγονός. Είναι η στιγμή όπου η επίσημη εξουσία, με τη ψυχρή της γραφειοκρατία, καταγράφει το

τέλος, αγνοώντας την αρχή που κυοφορείται. Ο Ρωμαίος αξιωματούχος, ίσως ακόμα ταραγμένος από τα σημεία που συνόδευσαν τον θάνατο του Ιησού, έδωσε τη μαρτυρία του, και ο Πιλάτος, αδιάφορος πια για την τύχη του νεκρού Γαλιλαίου, παραχώρησε το Σώμα. Ο Ιωσήφ, με χέρια που έτρεμαν από ιερό δέος, αγόρασε σινδόνα, καθαρό λευκό ύφασμα, για να τυλίξει το άχραντο Σώμα, μια πράξη τρυφερότητας που προεικόνιζε την καθαρότητα της νέας ζωής. Το Σώμα κατέβηκε από τον Σταυρό, το ξύλο της οδύνης και της δόξας, και εναποτέθηκε προσεκτικά στο μνημείο, ένα τάφο λαξευμένο στον βράχο, καινούργιο, ανέγγιχτο από τη φθορά. Αυτός ο τάφος, σπηλιά σιωπής στην καρδιά της γης, θα γινόταν η μήτρα της Ανάστασης, ο τόπος όπου ο θάνατος θα καταργούνταν από την ίδια τη Ζωή. Η επιμέλεια του Ιωσήφ, κάθε κίνηση ένα ψιθυριστό εγκώμιο, μια λιτανεία αγάπης στο σώμα του Θεού που σίγησε, υπογραμμίζει την ιερότητα της στιγμής, την παράδοση του Κυρίου στην αγκαλιά της γης, από όπου θα αναδυόταν νικητής. Ο μεγάλος λίθος που κύλησε μπροστά στη θύρα του μνημείου φάνταζε σαν οριστική σφραγίδα, το τέλος μιας ιστορίας, η ταφόπλακα κάθε ελπίδας. Ένας βράχος σιωπής έκλεισε τον Λόγο, ή έτσι νόμιζαν.

Σε διακριτική απόσταση, η Μαρία η Μαγδαληνή και η άλλη Μαρία, η μητέρα του Ιωσή, παρακολουθούσαν τη σκηνή, οι καρδιές τους συντετριμμένες, τα μάτια τους χαραγμένα από τη θλίψη. Κατέγραφαν σιωπηλά τον τόπο, σαν να ήθελαν να φυλάξουν την τελευταία εικόνα του Διδασκάλου, μια εικόνα σφραγισμένη από την απουσία. Η παρουσία τους εκεί, σιωπηλή και επίμονη, ήταν μια μαρτυρία αγάπης που ξεπερνούσε την απόγνωση, ένας δεσμός που ούτε ο θάνατος δεν μπορούσε να διαρρήξει. Το Σάββατο που ακολούθησε ήταν μια ημέρα αναγκαστικής ανάπαυλας, μια παύση επιβεβλημένη από τον Νόμο, μα στην πραγματικότητα μια περίοδος κενού και αγωνίας, ένα μετέωρο βήμα ανάμεσα στην απώλεια και το άγνωστο. Η ακινησία της ημέρας εκείνης ήταν βαριά, φορτισμένη με την απουσία του Κυρίου, ένας χρόνος όπου ο κόσμος φαινόταν να κρατά την αναπνοή του. Η σιωπή του Σαββάτου, κενό διάστημα ανάμεσα στη Σταύρωση και την Ανάσταση, γίνεται ο τόπος της εσωτερικής αναμονής, της αβεβαιότητας που ροκανίζει την ψυχή, αλλά και της υπόκωφης ελπίδας που αρνείται να σβήσει. Μέσα σε αυτή την παύση, η πίστη δοκιμάζεται στα όριά της, αναζητώντας νόημα στην καρδιά του παραλόγου.

Μόλις πέρασε το Σάββατο, τα ξημερώματα της πρώτης ημέρας της εβδομάδας, «λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων» (Μάρκ. 16, 2), η Μαρία η Μαγδαληνή, η Μαρία του Ιακώβου και η Σαλώμη, με την καρδιά γεμάτη πόνο αλλά και μια ακατανίκητη έλξη προς τον τόπο της ταφής, αγόρασαν αρώματα. Η πρόθεσή τους ήταν να ολοκληρώσουν την περιποίηση του Σώματος, μια τελευταία πράξη αφοσίωσης, ένας τρόπος να αγγίξουν ξανά, έστω και μεταθανάτια, Εκείνον που τις είχε αγγίξει τόσο βαθιά. Ενώ ο ήλιος ανέτελλε, λούζοντας τον κόσμο με ένα φως απαλό και

διστακτικό, οι γυναίκες βάδιζαν προς το μνημείο, φέρνοντας μαζί τους όχι μόνο τα μύρα αλλά και το βάρος της θλίψης τους, μια οσμή πένθους αναμεμειγμένη με την ευωδία της αγάπης. Η πορεία τους προς τον τάφο, μια πορεία της μνήμης και της απώλειας, εκφράζει την ανθρώπινη ανάγκη να τιμήσει τους νεκρούς, να διατηρήσει ζωντανή τη σχέση πέρα από τον θάνατο.

Καθώς πλησίαζαν, μια πρακτική ανησυχία άρχισε να τις βασανίζει, ένας ψίθυρος αμφιβολίας μέσα στην πρωινή ησυχία: «Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» (Μάρκ. 16, 3). Αυτή η ερώτηση, γεμάτη ανθρώπινη αδυναμία και πρόβλεψη εμποδίων, αποκαλύπτει την περιορισμένη τους οπτική, την αδυναμία τους να συλλάβουν το μέγεθος του θαύματος που είχε ήδη συντελεστεί. Ο λίθος, σύμβολο της οριστικότητας του θανάτου, της αδυσώπητης πραγματικότητας που φράζει τον δρόμο της ελπίδας, ήταν το τελευταίο εμπόδιο στην αγάπη τους, ένας βράχος που η ανθρώπινη δύναμη δεν μπορούσε να μετακινήσει. Ωστόσο, όπως παρατηρεί και ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναλύοντας τις πολλαπλές επισκέψεις των γυναικών στον τάφο, η Μαγδαληνή, έχοντας ίσως ήδη βιώσει μια πρώτη, ασαφή εμπειρία ή πληροφορία τα βαθιά χαράματα, τώρα συνόδευε τις άλλες γυναίκες, όχι πια κυριευμένη από την ίδια αβεβαιότητα, αλλά «ὥς ὁδηγοῦσα καὶ παιανίζουσα καὶ σκιρτῶσα τῷ πολλάκις βλέπειν τὸν τάφον κενὸν, καὶ τὸν ἄδην ἐσκυλευμένον».[1] Οι άλλες γυναίκες, όμως, όπως φαίνεται από την αγωνία τους για τον λίθο, «οὐπω περὶ τοῦ λίθου ἦσαν ἡκριβωμένοι», μη γνωρίζοντας ακόμη τίποτα για το συγκλονιστικό γεγονός. Η ερώτησή τους είναι η κραυγή της ανθρώπινης κατάστασης μπροστά στο αμετάκλητο, η συνειδητοποίηση των ορίων της δύναμής μας απέναντι στις δυνάμεις που μας υπερβαίνουν. Αυτός ο λίθος, βαρύς και ασήκωτος, είναι η ίδια η εικόνα της απελπισίας που σφραγίζει την είσοδο στην ελπίδα.

Όμως, σηκώνοντας τα μάτια τους, είδαν αυτό που η λογική τους αδυνατούσε να συλλάβει: ο λίθος είχε αποκυλιστεί. Ήταν ένας λίθος «μέγας σφόδρα» (Μάρκ. 16, 4), και τώρα κείτονταν παράμερα, αποκαλύπτοντας την είσοδο του μνημείου, μια ανοιχτή πληγή στο πλευρό του βράχου. Η εικόνα αυτή, απόκοσμη και ανατρεπτική, ήταν η πρώτη ένδειξη ότι κάτι ασύλληπτο είχε συμβεί, ότι οι νόμοι της φύσης και του θανάτου είχαν ανατραπεί. Η καρδιά τους πρέπει να πάγωσε από ένα μείγμα φόβου και απορίας, καθώς πλησίαζαν διστακτικά την ανοιχτή είσοδο, σαν να εισέρχονταν σε έναν χώρο όπου το αδύνατο είχε γίνει πραγματικότητα. Μπαίνοντας μέσα στον τάφο, η έκπληξή τους μετατράπηκε σε θάμβος και δέος. Δεν αντίκρισαν το νεκρό Σώμα που περίμεναν να αλείψουν με τα αρώματα, αλλά έναν νεανίσκο, ντυμένο στα λευκά, καθισμένο στα δεξιά, εκεί όπου θα έπρεπε να βρίσκεται ο Κύριος. Η παρουσία του αγγελιοφόρου, λουσμένη σε ένα υπερκόσμιο φως, ήταν τόσο απροσδόκητη, τόσο ξένη προς αυτό που περίμεναν, που τις

κατέλαβε τρόμος και έκσταση («έξεθαμβήθησαν» – Μάρκ. 16, 5), μια αντίδραση που μαρτυρά τη συνάντηση του ανθρώπινου με τον Θεό, του πεπερασμένου με το άπειρο. Ο κενός τάφος και η αγγελική παρουσία ήταν η οπτική απόδειξη της νίκης του Χριστού επί του θανάτου, μια νίκη που ξεπερνούσε κάθε ανθρώπινη κατανόηση. Η λευκή στολή του αγγέλου, σύμβολο καθαρότητας και θείας δόξας, ακτινοβολούσε την είδηση της Ανάστασης πριν καν αυτή ειπωθεί με λόγια.

Ο άγγελος, βλέποντας τον τρόμο και την απορία στα πρόσωπά τους, τις καθησύχασε με λόγια που έμελλε να γίνουν ο πυρήνας της χριστιανικής πίστης: «Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν» (Μάρκ. 16, 6). Αυτή η διακήρυξη, απλή και συνάμα κοσμογονική, ανέτρεπε τα πάντα: ο Εσταυρωμένος ζει, ο θάνατος νικήθηκε, ο τάφος είναι κενός. Η αναφορά στον “Ναζαρηνό τον εσταυρωμένο” τονίζει ότι Αυτός που αναστήθηκε είναι ο ίδιος που υπέφερε και πέθανε, συνδέοντας άρρηκτα το Πάθος με την Ανάσταση, τη θυσία με τη δόξα. Η πρόσκληση να δουν τον κενό τόπο («ἴδε ὁ τόπος») δεν ήταν απλώς μια επιβεβαίωση της απουσίας, αλλά μια πρόσκληση να γίνουν μάρτυρες του μεγαλύτερου γεγονότος της ιστορίας, της νίκης της ζωής επί της φθοράς. Η ύπαρξη μεταμορφώνεται εκ θεμελίων διότι ο θάνατος παύει να είναι το αναπόδραστο τέλος, και η Ανάσταση αναδεικνύεται ως η νέα οντολογική πραγματικότητα, η εγγύηση της αφθαρσίας για όσους πιστεύουν. Κατόπιν, ο άγγελος τους ανέθεσε μια αποστολή: «Ἀλλ’ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν» (Μάρκ. 16, 7). Οι γυναίκες, οι πρώτες μάρτυρες της Ανάστασης, καλούνταν να γίνουν οι πρώτοι απόστολοι, οι φορείς της είδησης που θα άλλαζε τον κόσμο. Η Γαλιλαία, ο τόπος της αρχικής κλήσης και δράσης του Ιησού, οριζόταν ως ο τόπος της νέας συνάντησης, της αποκατάστασης της σχέσης μετά την προδοσία και την εγκατάλειψη. Η ειδική μνεία στον Πέτρο, τον μαθητή που είχε αρνηθεί τον Διδάσκαλο, ήταν ένα μήνυμα ελέους και συγχώρεσης, μια απόδειξη ότι η αγάπη του Χριστού ξεπερνά την ανθρώπινη αδυναμία.

Η αντίδραση των γυναικών στο άγγελμα της Ανάστασης και στην αποστολή που τους ανατέθηκε ήταν παράδοξη, ανθρώπινη στην πολυπλοκότητά της. Βγήκαν τρέχοντας από το μνημείο, κυριευμένες από φόβο, «τρόμος καὶ ἔκστασις» (Μάρκ.16, 8), ένα μείγμα δέους και υπερβατικής χαράς που παρέλυε τη σκέψη και τη γλώσσα. Η εμπειρία ήταν τόσο συνταρακτική, τόσο πέρα από τα όρια της κατανόησής τους, που αρχικά δεν μίλησαν σε κανέναν, «έφοβοῦντο γάρ» (Μάρκ. 16, 8). Αυτή η σιωπή, που μοιάζει αντιφατική με την εντολή του αγγέλου, δεν ήταν άρνηση ή απιστία, αλλά η φυσική αντίδραση του ανθρώπου μπροστά στο άφατο μυστήριο, η αδυναμία να εκφράσει με λόγια αυτό που ξεπερνά κάθε λέξη. Ο φόβος

τους δεν ήταν ο φόβος του θανάτου, αλλά ο ιερός τρόμος μπροστά στην αποκάλυψη της θείας δύναμης, η συνειδητοποίηση ότι ο κόσμος που ήξεραν είχε αλλάξει αμετάκλητα. Είναι η σιγή που προηγείται της μαρτυρίας, ο χρόνος που χρειάζεται η ψυχή για να αφομοιώσει το θαύμα, να μετατρέψει τον τρόπο σε θάρρος και την έκσταση σε λόγο. Η σιωπή τους, εύθραυστο κέλυφος που περικλείει το ανατρεπτικό γεγονός της Ανάστασης, είναι η παύση πριν την έκρηξη της μαρτυρίας που θα διαδοθεί στα πέρατα της οικουμένης. Αυτή η αρχική, φοβισμένη σιωπή, καθρέφτης της ανθρώπινης μικρότητας απέναντι στο θείο μεγαλείο, γίνεται το προανάκρουσμα της κραυγής της πίστης που θα ακούγεται στους αιώνες.

Ο κενός τάφος παραμένει το κέντρο της χριστιανικής μαρτυρίας, όχι ως σύμβολο απουσίας, αλλά ως τόπος της υπέρτατης Παρουσίας, εκεί όπου η Ζωή θριάμβευσε οριστικά επί του θανάτου. Η εμπειρία των Μυροφόρων, γεμάτη αντιφάσεις, θλίψη και ελπίδα, φόβο και έκσταση, σιωπή και αποστολή, καθρεφτίζει τη διαρκή πορεία της πιστεύουσας ψυχής μέσα στον κόσμο. Ο λίθος που αποκυλίστηκε δεν άνοιξε απλώς έναν τάφο, αλλά διάνοιξε τον ορίζοντα της ανθρώπινης ύπαρξης προς την αιωνιότητα, προσφέροντας μια διέξοδο από τη φυλακή της φθοράς. Η αναζήτηση του Νεκρού οδηγεί στην εύρεση του Ζώντος, μια θεμελιώδης ανατροπή που μετατοπίζει το βάρος της ύπαρξης από το παρελθόν της απώλειας στο μέλλον της συνάντησης. Η Γαλιλαία, ως τόπος της συνάντησης, δεν είναι απλώς γεωγραφικός προσδιορισμός, αλλά η διαρκής κλήση για επιστροφή στην καρδιά της σχέσης με τον Αναστημένο Χριστό, στην καθημερινότητα όπου Εκείνος μας περιμένει. Η σιωπή των γυναικών, που έσπασε τελικά για να γίνει κήρυγμα, μας υπενθυμίζει ότι η μαρτυρία της Ανάστασης γεννιέται μέσα από την προσωπική, βιωματική συνάντηση με το Μυστήριο, μια συνάντηση που μας αφήνει άναυδους πριν μας κάνει κήρυκες. Ο φόβος τους, ιερός τρόμος μπροστά στο μεγαλείο της θείας αγάπης, γίνεται η αφετηρία μιας νέας ζωής, μιας πορείας όπου η πίστη δεν είναι βεβαιότητα αλλά εμπιστοσύνη, ένα άλμα στο κενό της θείας υπόσχεσης. Ο κενός τάφος, σκοτεινή μήτρα φωτός, αντηχεί αιώνια την κραυγή της νίκης, ένα τραγούδι σιωπηλό που μόνο η καρδιά μπορεί να ακούσει, πέρα από τις ρωγμές του χρόνου, εκεί όπου η αυγή της Ανάστασης βάφει τον ουρανό με χρώματα αιώνιας ζωής.

[1] [Ιωάννης Χρυσόστομος](#), “Τὰ Εὕρισκόμενα Πάντα,” ἐν *Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca*, ἐπιμ. J.-P. Migne, τ. 59 (Paris: J.-P. Migne, 1862), στ. 641.